

Birinci Basamak De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Birinci Basamak De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18045>

Özet

Birinci Basamak Değerlendirme Ölçeği, hizmetten yararlanan erişkin bireylerin bakış açısıyla birinci basamak sağlık hizmetlerinin psikometrik özelliklerini değerlendirmek amacıyla Türkçeye uyarlama çalışması yapılmış bir ölçektir. Ölçek, sağlık hizmetlerine erişim, hizmetten faydalanma ve bilgi koordinasyonu gibi kritik boyutları kapsayarak, birinci basamak sağlık sisteminin kapsamlı bir değerlendirmesini sunmaktadır.

Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türkiye'deki yetişkin popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir. Ölçek, toplamda 7 boyuttan (4 ana boyut ve 3 türetilmiş boyut) oluşmakta olup, 4'lü Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Birinci Basamak Değerlendirme Ölçeği, Birinci Basamak, Sağlık Hizmetleri, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Sağlık Politikaları, Hasta Memnuniyeti.

Yazarlar

Tuba Laşarlı, Erhan Eser, Hülya Baydur.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, birinci basamak sağlık hizmetlerinden yararlanan erişkinlerin, aldıkları hizmetin kalitesini, erişilebilirliğini ve sürekliliğini kendi bakış açılarından sistematik olarak değerlendirmektir. Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin Türkçe yetişkin sürümünün kültürel ve dilsel geçerliliğini test etmeyi hedeflemiştir.

Elde edilen veriler, sağlık yöneticileri ve politika yapıcılar için birinci basamak sağlık sistemindeki güçlü ve geliştirilmesi gereken yönleri belirlemede kritik öneme sahiptir. Ölçek, hizmet kalitesini standardize edilmiş bir şekilde ölçmeye olanak tanır.

Yapı

Ölçek, birinci basamak sağlık hizmetlerinin kalitesini çok boyutlu olarak ölçmek üzere tasarlanmıştır. Yapısal olarak, **4 ana boyuttan** ve bu ana boyutlardan türetilmiş **3 ek boyuttan** oluşmak üzere toplam **7 boyutu** kapsamaktadır. Bu boyutlar genellikle hizmetin kapsamlılığı, sürekliliği, koordinasyonu ve erişilebilirliği gibi temel unsurları içermektedir.

Bu çok boyutlu yapı, sağlık hizmeti kullanıcıların deneyimlerini detaylı bir şekilde yansıtmaktadır, böylece hizmetin farklı yönlerinin başarıları olarak değerlendirilmesine olanak

tanır. Ölçek, hizmet alanların algılarını ölçerek sağlık sisteminin iyileştirilmesine yönelik somut veriler sunar.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Analiz sırasında, ölçekteki tüm soruların yapıya uygunluğu değerlendirilmiş ve tamamı analize dahil edilmiştir. Bu, ölçeğin teorik olarak öngörülen faktör yapısını doğrulama çabasının göstermektedir.

Yapılan DFA sonuçları, ölçeğin Türkçe erişkin sürümünün orijinal ölçeğin boyut yapısını koruduğunu ve Türkiye popülasyonunda geçerli bir ölçüm aracı olarak kullanılabilmesini desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Genel olarak, ölçeğin alt boyutlarının çoğunda güvenirlilik katsayıları **0.80 ile 0.90** arasında yüksek bir düzeyde bulunmuştur.

Ancak, güvenirlilik analizlerinde "kayıt/bilgi koordinasyonu", "hizmete erişim" ve "hizmetten faydalanma" alt boyutları için Cronbach Alfa değerleri belirtilen 0.80-0.90 aralığında kalmamıştır. Diğer alt boyutlardaki yüksek iç tutarlılık, ölçeğin büyük bir kısmının güvenilir ölçümler sağladığını göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını incelemek üzere Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin 4 ana boyut ve 3 türetilmiş boyut olmak üzere toplam 7 boyuttan oluşan yapıyı test etmiştir. Çalışmada, ölçekteki tüm maddeler analiz sürecine dahil edilmiştir.

DFA sonuçları, ölçeğin teorik temellere dayanan çok boyutlu yapısının Türkçe veri setinde de kabul edilebilir uyum indeksleri sergilediğini göstermektedir. Bu, ölçeğin yapısal bütünlüğünü koruduğunun ve birinci basamak hizmet kalitesini ölçmede uygun olduğunu kanıtıdır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 4'lü Likert Tipi Derecelendirme (4-point Likert Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Sağlık hizmeti alan erişkinler (Adult service users)

Age Group: Yetişkin (Adult)

Population Details: Birinci basamak sağlık hizmeti kullanıcıları.

Test Methodology: Kendi kendine doldurulan anket (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Hizmet Kalitesi, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Cronbach Alfa, Likert, Sağlık Hizmetlerine Erişim, Çok Boyutlu Ölçek.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu yazar Erhan Eser için iletişim adresi: erhanese@gmail.com

Correspondence Address: Erhan Eser.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin yayımlandığı çalışma yılı **2014**'tür. Ölçeğin kullanımı ve izin şartları için sorumlu yazar Erhan Eser ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. Akademik veya ticari kullanıma dair ücret bilgisi kaynakta açıkça belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Laşarlı, T., Eser, E., ve Baydur, H. (2014). Birinci Basamak Değerlendirme Ölçeğinin hizmetten yararlananlar için Türkçe erişkin sürümünün psikometrik özellikleri. *Türkiye Halk Sağığı Dergisi*, 12(3), 162-177. DOI: [10.20518/thsd.74625](https://doi.org/10.20518/thsd.74625)

Ölçeğin orijinal PDF belgesi şu adresten indirilebilir: birinci-basamak-değerlendirme-ölçeği-toad.pdf (Link kaynağı: toad.halileksi.net)

Birinci Basamak Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu akademik girişte, ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme talimatları için lütfen Laşarlı, Eser ve Baydur (2014) referansları

makaleye başvurunuz veya sorumlu yazar ile iletişime geçiniz.

ARABPSYCHOLOGY.COM